

Duyên: Mọt Chó Nhiêu Nghĩa

Tác Giả: Hoài Viát

Thứ Sáu, 13 Tháng 5 Năm 2011 12:06

Ngoài nghĩa duyên phán, Duyên còn hàm nghĩa chá vá đáp trong ăn nói, tính tình, áng xá cáa ngái con gái.

Trong ngôn ngữ Viát có nhiáu chá đa nghĩa, mát tá, mát chá mà hàm cháa nhiáu nghĩa và quá trình tìm hiáu, nhán biát nái hàm cáa nháng tá ngữ này là công viác lý thú và cán thiát.

Duyên: Mối Chết Nỗi u Nghĩa

Tác Giả: Hoài Vi&t

Thứ Sáu, 13 Tháng 5 Năm 2011 12:06

Chúng tôi xin nói đôi đ&i u c&m nh&n v& ch& Duyên có v& trí đ&c bi&t trong tâm c&m ng&&i Vi&t, trong đ&i s&ng tinh c&m l&a đôi trai gái, v& ch&ng c&a ng&&i Vi&t.

Duyên v&n là t& g&c Hán có nghĩa là nguyên nhân; duyên do, duyên c& phát sinh ra s& vi&c. Sau hàng nghìn năm "giao duyên" v&i t&ng Vi&t, ch& Duyên mang nghĩa duyên s&, duyên ph&n c&a con ng&&i. Ca dao x&a có câu:

*Ph&i duyên thì g&n nh& keo
Trái duyên đ&u nh& đo&ng nh& kéo đ&c v&nh*

đ& mô t& s& h&p duyên "g&n bó keo s&n" và l&i duyên v&nh vào, không ăn kh&p nh& kéo đ&c v&nh trong quan h& v& ch&ng.

Trong c&m th&c c&a ng&&i Vi&t, duyên ph&n nh& cái gì ti&n đ&nh, tr&u t&&ng, m& h&, nên bà chúa th& Nôm H& Xuân H&&ng m&i có câu th& ch&i ch& Duyên thiên ch&a th&y nh& đ&u đ&c - nghĩa là duyên tr&i ch&a thành v& ch&ng.

Bài th& M&i tr&u cũng có câu:

*Có ph&i duyên nhau thì th&m l&i
Đ&ng xanh nh& lá, b&c nh& v&i.*

Trong b& môn ngh& thu&t hát Chèo, có h&n m&t đ&i u mang tên Duyên ph&n ph&i chi&u và ca t&c có câu:

*Đôi ta duyên ph&n ph&i chi&u
Dây t& h&ng ai khéo se mà v&n vít...*

Duyên: Mối Chết Nỗi u Nghĩa

Tác Giả: Hoài Vi t

Thứ Sáu, 13 Tháng 5 Năm 2011 12:06

Chính vì cho duyên là tình nên người Vi t coi chuyện vợ chồng là do ông trời bà nguyệt tạo nên sự hạnh phúc vào nhau. Hiểu một cách khái quát nhất Duyên chính là tình hạnh phúc tình cảm bên trong giữa người và người. Câu thơ có:

*Hiếu duyên thiên lý năng thắng ngựa
Vô duyên đôi lứa khó thành đôi*

nghĩa là có duyên thì xa vạn dặm cũng có thể gặp gỡ, vô duyên thì đôi lứa nhau cũng không thể có sự hạnh phúc thân hài hòa.

Ngoài nghĩa duyên phận, Duyên còn hàm nghĩa chính là đức hạnh trong ăn nói, tính tình, ứng xử của người con gái. Trong Mối chết nỗi u nghĩa là chuyện mất vợ người con gái thì xót xa, có một điều thú vị là ăn nói mất mà có duyên.

Người ta có thể khen: "Cô ấy có hạnh phúc khác, ăn nói có duyên quá!" - nghĩa là cô gái nói chuyện hạnh phúc tâm lý người nghe, câu chuyện ý nghĩa, có văn hoá. Duyên cũng có khi chính là đức hạnh bên ngoài. Ca dao có câu:

*Còn duyên kẻ đón người đưa
Hết duyên đi sớm về trưa mất công người.*

Ca từ quan họ cũng có câu mang nghĩa tương tự:

*Còn duyên buôn bán bán hoa
Hết duyên người gặt cấy đã người.*

Trong phạm vi của người Vi t, có sự phân biệt Tình và Duyên mặc dù hai chữ này đều chủ quan hạnh phúc lứa đôi trai gái, vợ chồng. Nếu như Duyên là tình nên, có sự gắn bó trong duyên sự người thì Tình là sự gặp gỡ tình cảm trong hiện tại. Ca từ hò Huế có câu:

Tình v& Đ&i L&&c

Duyên ng&&c Kim Long

là s& phân đ&nh &y. Trong ti&ng Vi&t còn có m&t t& Duyên g&c Hán n&a có nghĩa là men theo, n&&ng theo, Duyên H&i - ch& mi&n đ&t ven bi&n, men theo n&&c bi&n. Ch& Duyên &y đ&ng âm, đ&ng t&, song hoàn toàn khác nghĩa, là t& đ&ng âm đ& nghĩa.